

בענין מצות גורשין #1

1. דברים פרק כ"ד

- (א) כִּי־נִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וּבְעֻלָּה וְהָיָה אִם־לֹא תִמְצָא־תָן בְּעֵינָיו כִּי־מִצָּא כֹה עָרֹת דָּבָר וְקָטַב לָהּ סֵפֶר קְרִיחַת וְנָתַן בְּיָדָהּ וּשְׁלָחָה מִבֵּיתוֹ:
 (ב) וְיִצְעָה מִבֵּיתוֹ וְהִלְכָה וְהִיָּתָה לְאִישׁ־אֲחֵר:
 (ג) וּשְׂנֵאָהּ הָאִישׁ הָאֶחָד וְלֹא־יִסְמַח לָהּ סֵפֶר קְרִיחַת וְנָתַן בְּיָדָהּ וּשְׁלָחָה מִבֵּיתוֹ אוֹ כִּי יָמוּת הָאִישׁ הָאֶחָד וְאֶשְׁר־לָקַחָהּ לּוֹ לְאִשָּׁה:
 (ד) לֹא־יִיבָל בְּעֻלָּה הָרֵאשִׁוֹן אֶשְׁר־שְׁלָחָה לְיָשׁוּב לְקַחְתָּהּ לְהִיּוֹת לּוֹ לְאִשָּׁה אֲחֵרִי אֲשֶׁר הִטְמָאָה כִּי־תוֹעֵבָה הוּא לִפְנֵי יְהוָה וְלֹא תִסְטִיֵּא אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ נְתָלָה:

2. ספר מצוות גדול, עשה ב'

והיה אם לא תמצא חן בעיניו, וכתב לה ספר כריתות ונתן בידה ושלחה מביתו ממקרא זה למדנו עיקרי הגירושין והם עשרה דברים מן התורה...

3. ספר מצוות קטן, עשה קפ"ד

לגרש את האשה דכתיב (דברים כ"ב) כי מצא ערות דבר וכתב לה ספר כריתות ונתן בידה, ערות דבר כגון עוברת על דת משה מאכילתו שאינו מעושר ומשמשתו נדה, ולא קוצה לו חלה ונודרת ואינ' מקיימת, וכגון עוברת על דת יהודית...

4. שו"ת ריב"ש, סי' שצ"ח

ולמה תקנו ברכה על מצוה כזו (מצות קדושין) שהיא דין לבד לחיוב מיתה הנואף ולא לדבר אחר, אלא שהיא מצוה גמורה. ולא דמי לגרושין שהיא דין לבד. שהרי יש גרושין ששנאו המשלח והמגרש אשתו ראשונה, אפי' מזבח מוריד עליו דמעו. ואף בגרושין תניא בסוף גטין שאם היתה יוצאה וראשה פרוע ורוחצת במקום שבני אדם רוחצים שם, מצוה מן התורה לגרשה שנאמר כי מצא בה ערות דבר וכתב לה וכו'. ואם נשאה אחר גדול ענשו. שנאמר כי ימות האיש האחרון. הנה שאף ע"פ שמצוה זו היא דין הנה יש בה מצוה ממש, אלא שאין מברכין על הקלקלה.

5. ספר המצוות לרמב"ם עשה רכ"ב

והמצוה הרכ"ב היא שצונו לגרש בשטר על כל פנים כשנרצה לגרש והוא אמרו יתעלה (תצא כד) וכתב לה ספר כריתות ונתן בידה. וכבר התבארו משפטי מצוה זו רוצה לומר דין גרושין בשלמות במסכתא המחוברת לזה רוצה לומר מסכת גטיין:

6. רמב"ם, כותרת להלכות גרושין

הלכות גירושין. יש בכללן שתי מצות, אחת מצות עשה והיא שיגרש המגרש בספר. שנייה מצות לא תעשה והיא שלא יחזיר גרושתו משנשאת. וביאור שתי מצות אלו בפרקים אלו.

7. רמב"ם, תשובה פרק א' הלכה א'

כל מצות שבתורה בין עשה בין לא תעשה אם עבר אדם על אחת מהן בין בזדון בין בשגגה כשיעשה תשובה וישוב מחטאו חייב להתודות לפני האל ברוך הוא שנאמר איש או אשה כי יעשו וגו' והתודו את חטאתם אשר עשו זה וידוי דברים, וידוי זה מצות עשה, כיצד מתודין...

8. רמב"ם, שחיטה פרק א' הלכה א'

מצות עשה שישחוט מי שירצה לאכול בשר בהמה חיה ועוף ואחר כך יאכל שנאמר וזבחת מבקרך ומצאנך...

9. דברים פרק י"ב

(כא) כִּי־יִרְדֹּק מִמֶּךָ הַמִּלּוֹם אֲשֶׁר יִבְטֹר יִקְנֶה אֶל־הֵי' לְשׁוֹם שְׁמוֹ שֶׁם וְזִבְחֹתָ מִקְרָבָהּ וּמִצְאֲנָהּ אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה לְךָ כַּאֲשֶׁר צִוִּיתָה וְאָכַלְתָּ בִּשְׂעָרֶיהָ כָּל־אֹת נִפְשָׁה:

10. רש"י שם

וזבחת וגו' כאשר צויתך - למדנו שיש צווי בזביחה היאך ישחוט, והן הלכות שחיטה שנאמרו למשה בסיני:

11. רמב"ן שם

(כא) וטעם וזבחת וגו' כאשר צויתך - על דעת רבותינו (חולין כח א), כאשר צויתך על פה מהלכה למשה מסיני... והנה מתחלה צוה שיהיה כל מה שהם אוכלים שלמים, והם שחוטים כמשפט הקרבנות, ועתה כשבא להתיר בשר החולין אמר וזבחת מבקרך ומצאנך כאשר צויתך - בהיותם קרבנות, ותאכל אותם חולין בכל תאות נפשך, לומר שיתירם חולין בכל מקום ובלבד שיהיו זבוחין כאשר צוה מתחלה בהיותם כולם קרבנות, וזהו פשוטו של מקרא זה על הנכון. ושמא רבותינו נתכוננו בזה כשאמרו בספרי (ראה לט), כאשר צויתך, מה קדשים בשחיטה אף חולין בשחיטה. והנה מצות השחיטה מפורשת בכאן, ומבוארת מדברי רבותינו בקבלה:

12. רמב"ם אישות פרק א' הלכה א'

קודם מתן תורה היה אדם פוגע אשה בשוק אם רצה הוא והיא לישא אותה מכניסה לביתו וכו' ובעלה בינו לבין עצמו ותהיה לו לאשה, כיון שנתנה תורה נצטוו ישראל שאם ירצה האיש לישא אשה יקנה אותה תחלה בפני עדים ואחר כך תהיה לו לאשה שנאמר כי יקח איש אשה ובא אליה.

13. רמב"ם מלכים פרק ט' הלכה ז'

אין בן נח חייב על אשת חבירו עד שיבא עליה כדרכה אחר שנבעלה לבעלה, אבל מאורסה או שנכנסה לחופה ולא נבעלה אין חייבין עליה, שנאמר והיא בעולת בעל...

14. ירושלים, קדושין ב.

ר' יודה בן פזי ור' חנין בשם ר' חונה רובה דציפורין או שאין להן גירושין או ששניהן מגרשין זה את זה ר' יוחנן דצפרין ר' אחא ר' חננא בשם ר' שמואל בר נחמן [מלאכי ב טז] כי שנא שלה וגו' עד את ה' אלהי ישראל בישראל נתתי גירושין לא נתתי גירושין באומות העולם ר' חנניה בשם ר' פינחס כל הפרשה כתיב יי צבאות וכאן כתיב אלהי ישראל ללמדך שלא ייחד הקדוש ברוך הוא שמו בגירושין אלא בישראל בלבד...

15. רמב"ם, מלכים פרק ט' הלכה ח'

... ומאימתי תהיה אשת חבירו כגרושה שלנו משיוציאנה מביתו וישלחנה לעצמה, או משתצא היא מתחת רשותו ותלך לה, שאין להם גירושין בכתב, ואין הדבר תלוי בו לבד, אלא כל זמן שירצה הוא או היא לפרוש זה מזה פורשין.

16. ספר החינוך תקע"ט

מצוה על הרוצה לגרש את אשתו שיגרשנה בשטר משנצטוינו כשנרצה לגרש נשותינו לגרש אותן בכתב, ועל זה הכתב יאמר הכתוב ספר כריתות, והוא שיקראו אותו רבותינו זכרונם לברכה גט...
ואמנם ציותנו התורה בשלחנה אותה לבלתי שלחה בדבור לבד, פן יהיה לנו זה לאבן נגף ולצור מכשול להיות זמה בתוך עמנו, שתטעון המזנה על בעלה כי הוא גרשה ממנו, גם יהיה מעשה הגירושין מצוי הרבה. אכן עתה שנתחייבנו לכתוב הדברים בספר והעד עדים צריכה להראות שטר כל הטוענת גירושין. ועוד תועלת בדבר, כי בתוך כך תגוז חמת האיש לפעמים וינחם מלגרש אותה, וגדול השלום. ועובר על זה וגירש את אשתו ולא כתב לה הגט כמצות התורה וכענין שפירשו חכמינו זכרונם לברכה, ביטל עשה זה.